

NEDERLANDSE KOOIKERHONDJE

Lättlärd och sprallig med mycket humor

*Lockhund,
skadedjursbekämpare
och larmare, det är
kooikerns tre
huvuduppgifter.*

Ingrid Melin, Femke van Ratingen, SKOOI

Månadensras

Kooikern brukar inte vara hundar som trivs i hundrastgårdar med en massa okända hundar, men umgås gärna med dem de känner.

» **K**ooikerhondje är en hund med en sund kroppsbyggnad utan överdrifter. Proportionerna ska vara näst intill kvadratiska med passande benstomme. Enligt rasstandarden ska mankhöjd för hane vara 37–42 cm och tik 35–40 cm, men storleken varierar. Pälsen är glansande, medellång, lätt vågig till slät, vit med orangeröda fläckar och typiska svarta fransar på öronen. Det är en ras där hundarna ofta blir mycket gamla och är pigga högt upp i ålder.

Nederlandse kooikerhondje (kallas i dagligt tal kooiker [kojker]) har sitt ursprung i Nederländerna. Rasen uppgift var främst att hjälpa till att fånga änder i en eendenkooi i Nederländerna. Rasens namn kommer av att mannen som sköter detta arbete kallas kooiker och hondje betyder liten hund, alltså kooikermannens lilla hund. Än idag finns aktiva anläggningar i Holland. Dessa, så kallade eendenkooi, visar ett gammalt hantverk av stort kulturellt värde. Idag ringmärks änderna och dammarna utgör även en möj-

lighet till naturvård, forskning och ekologiska studier.

Utöver detta så har hunden andra uppgifter, som att hålla rent från skadedjur exempelvis sumpråttor, vildkatter och att vakta gården från inkräktare. Dessa ändamål ställer specifika krav på väl fungerande hundar som både ska kunna samarbeta och arbeta självständigt.

Den typ av hund som i dag är kooikerhondje har funnits i Nederländerna i flera hundra år. På målningar av 1600-talsmästare, som Vermeer och Steen, finns hundar som har en påfallande likhet med rasen. Från att ha varit en relativt vanlig hund försvann den nästan helt under första halvan av 1900-talet.

Holländska baronessan van Hardenbroek van Ammerstol påbörjade en räddningsinsats 1942 genom att söka efter de spillror som fanns kvar av rasen. Hon fann tiken Tommi, som hon parade med Bennie, och det var starten till den restaurering som sakta har återskapat rasen kooikerhondje till de hundar som finns idag. Rasen har funnits i Sverige sedan 1994.

FÖR VILKEN ÄGARE PASSAR EN KOOIKER?

■ **Den är mycket hund** i sin lilla storlek och kräver en ägare som är tydlig och konsekvent. Den behöver en ägare som aktiverar den och är beredd att lägga mycket tid på den som valp och unghund. Precis som med alla hundar är en bra grund från början mycket värt och viktigt att lägga tid och kraft på. Att vara trygg och tydlig är viktiga egenskaper som kooikerägare men också att vara flexibel och tålmodig. Kooikern är överlag ingen förstagångshund. Dock ska det till rätt sorts erfarenhet och ibland är det bättre med människor med blanka blad

än med fulla blad vars erfarenhet och information inte passar en kooiker. En kooiker skaffar man sig just för att det är en kooiker och man har förälskat sig i alla dess egenskaper och ser de som fördelar istället för hinder. En kooiker mår bäst om den får vara sig själv, i en trygg relation med sin ägare. De är mycket samarbetsvilliga men det är oftast på deras egna villkor. Börjar du ställa för höga krav och tar bort det roliga i samarbetet får du en kooiker som söker sig bort istället för att välja dig. De kräver en ägare med mycket humor, ödmjukhet och flexibilitet som

kan vara en tydlig ovillkorlig trygg punkt.

Det är en mycket lättlärd ras, inte bara det att den är snabb på att lära sig, utan att den också lätt förstår vad det är vi vill. Det är en känslig ras. De känner av våra signaler både fort och väl, och påverkas av det, vare sig vi vill det eller inte. På tävlingsplanen gäller det att ha nerverna i styr, en kooiker påverkas nämligen direkt. Har man nerverna under kontroll och har hittat knapparna och nycklarna till samarbetet så brukar en kooiker vara väldigt lätt att styra.

För en liten valp är allt spännande, men mental aktivering behövs hela livet.

En kooiker är kvadratisk i kroppen, lika hög som den är lång.

En kooikerhondje är en speciell ras med tanke på att den från början är avlad för tre ursprungliga arbetsuppgifter. De är lockhundsarbete, skadedjursbekämpning och larmande. När man lärt känna rasen ser man tydligt de beteenden som dessa arbetsuppgifter fört med sig.

Lockhundsarbetet bygger till största del på samarbete mellan hund och förare och innehåller ingen direkt jakt. Föraren lär kooikern att gå bakom skärmar som är uppsatta längs med dammkanten (eendenkooi) och komma tillbaka till föraren. Det är viktigt att den är glad och lugn eftersom svansens rörelser spelar stor roll vid fåglarnas intresse att vilja följa efter. Detta arbetet sker också helt tyst utan verbala kommandon från föraren eftersom denne inte får höras eller synas för att inte skrämma fåglarna. Aveln för detta arbetet har fört med sig hundar som är mycket signalkänsliga, älskar att samarbeta och ha fokus på sin förare och har lätt för att lära sig nya saker.

Skadedjursbekämpningen innebar att kooikern även

skulle hålla ändernas område och gården fria från skadedjur såsom mink, råttor och möss. Denna arbetsuppgift krävde en kooiker som snabbt kunde reagera och hade jaktinstinkt för att snabbt kunna fånga och ha ihjäl bytet. Aveln för detta arbete har medfört hundar som är på alerten, har en tuffhet, har uppmärksamma på detaljer och har ett visst intresse för vilt.

Larmuppgiften var viktig och gick ut på att kooikern skulle larma och säga till genom att skälla och vara på sin vakt om det kom främmande. Aveln för detta arbetet har medfört hundar som markerar med skall när det kommer besökare och som tar tid på sig att lära känna nya människor.

Idag finns inte lika stort behov av kooikerns arbete och aveln fokuserar numera på att få fram trevliga, friska och aktiva kooikrar, för främst sällskap men som fortfarande har de karaktäristiska dragen i beteende som den ursprungliga kooikern. ♦

■ Vem ska inte skaffa en kooiker?

De passar generellt sätt inte i stökiga småbarnsfamiljer då kooikern lätt kan känna sig pressad och stressad av överstimulans och brist på kontroll. I lugnare familjer med lite äldre barn/tonåringar likaväl som i barnlösa familjer brukar kooikern trivas ypperligt. De knyter oftast an speciellt till en människa men håller hela sin familj väldigt kär.

■ Vad är lämpliga aktiviteter?

Kooikern är både självständig och samarbetsvillig. Att arbeta på avstånd är kooikern generellt sätt bra på. Detta underlättar inom diverse sporter såsom viltspår, lydnad, rally och agility. De flesta kooikrar kräver mental aktivering regelbundet för att tillfredsställa dess behov av

mental stimulans. De får ut mycket av detta genom händelserika promenader och vardagligt samarbete med sin människa. Kooikern är inte en hund som oftast bara nöjer sig med att "bara vara", de har behov av att vara med, känna sig delaktiga, sedda och få små uppgifter. Sökaktiviteter är ett mycket bra sätt att mentalt aktivera en kooiker.

”De älskar att träna och tävla”

Mariela Nilsson äger tre kooikrar, Troy 8 år, Tyke 3,5 år och Tiger 1 år.

När jag var yngre tävlade jag agility med familjens cavalier och när vi var i Finland så såg jag några kooikrar tävla. Jag blev genast nyfiken på rasen och började läsa på om den, jag gillade deras storlek och att de hade mer motor än en cavalier. När det sen var dags att skaffa en egen hund åkte jag och hälsade på hos en kooikeruppfödare. Jag blev förtjust i en av tikarna och ville ha en valp efter henne och så kom Troy in i mitt liv.

Troy älskar att träna och tävla och han vill helst jobba hela

tiden. Men han tackar inte nej till att mysa i soffan. Tyke är Troys systerson, han tycker om att träna och tävla men sover gärna en hel dag på soffan också. Tiger är inte släkt med de andra. Han älskar att träna och att simma, även nu under vintern hoppar han i vattnet och simmar. Han har en del jakt i sig men vet han att jag har en tennisboll i fickan så väljer han bollen framför att jaga.

Jag och Troy har tävlat i freestyle, htm, spår, tävlingslydnad, rallylydnad, viltspår, agility, gjort doftprov i nose-work. Men för cirka två år sedan började jag satsa mer på agilityn och då fanns det inte längre tillräckligt med tid för att tävla i de andra sporterna, men jag tränar fortfarande alla hundsporterna med alla tre hundarna. ♦

FÖR VILKEN ÄGARE PASSAR EN KOOIKER? *forts*

De kräver daglig motion men är inte den mest krävande rasen. De klarar att ta det lugnare ett par dagar om det behövs.

De är ofta väldigt glada i mat och gör det mesta för en godisbit. Lek är ofta mycket viktig för en kooiker som inte tycker om när situationer blir för allvarliga. Det gäller att variera i träningen och att basera det på glädje och positivitet samt inte vara för kravfylld. De kan vara mycket känsliga för när det blir för prestigefullt i kraven. Beaktar man dessa saker så kan man dock komma mycket långt med en kooiker i de flesta sportgrenar. Den största styrkan ligger i relationen till sin ägare, inte förväntningarna som ställs på den. Detta är extra viktigt under kooikerns första år då den är extra känslig.

■ Något särskilt man bör tänka på när man skaffar en hund av er ras?

De flesta kooikrar larmar, det vill säga skäller en del. De är känsliga, personliga och värdesätter relationen till sin ägare väldigt mycket. De vill helst inte lämnas ensamma, älskar mest att få vara med sin familj, hitta på saker och att få känna sig delaktig och nära. Kooikrarna har väldigt starka karaktärer och kräver att man förstår och accepterar dem. Annars tappar de lätt förtroende och kan utveckla rädsla och osäkerhet. Det är en mycket bra allroundhund som oftast ger snabb respons på dina signaler och har både snabbhet, koncentration och fokus på dig som ägare. Kooikrar i vuxen ålder är ofta reserverade mot främlingar. Detta innebär att en trygg och säker

”De har stora personligheter”

Femke van Ratingen har samma ursprung som favoritrassen.

Jag letade efter en ny ras efter att ha haft jaktspringer och retriever sedan 1990-talet och hittade den söta holländska spanieln i grupp 8. Den har samma ursprungsland som jag, OCH är en frisk vieldokumenterad ras och temperamentet tilltalade mig enormt. Jag gillar stort att kooikrar har stora personligheter.

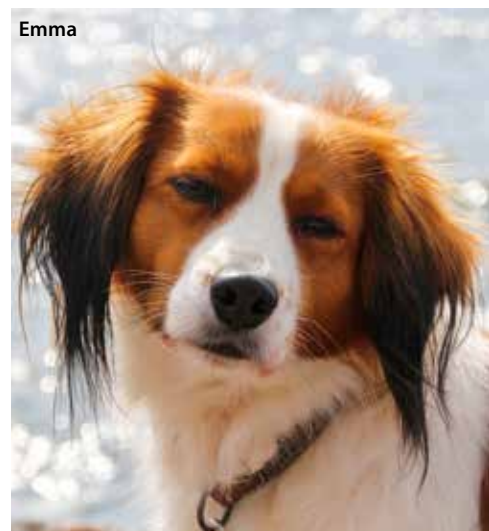
Jag äger fem kooikrar. Tre bor hemma hos oss och har mycket olika personligheter. Emma (7 år) vill helst 'jobba' (rally, pussel, agility), träffa folk och har en otroligt stor 'will-to-please'.

Dazzle (5 år) är en drottning, hon bestämmer gärna själv, vill ha kontroll på flokken hemma och tycker mest om att visa sig i utställningsringen. Hon kommunicerar mest genom att 'prata'.

Jinx (3 år) är förälskad i allt som går på två ben. Hon tycker om uppmärksamhet, ger många pussar och blir gärna ompysslad. För henne spelar det ingen roll VAD vi gör, så länge vi gör det tillsammans.

Min sambo och jag är aktiva i kooikerklubbens styrelse och har uppfödning av kooiker (kennel Duckhills). Mest reser vi runt med våra kooikrar på utställningar och kooikeraktiviteter i Europa.

Vi 'kooikerfolk' tycker jag är en mycket trevlig 'sort', och vi gillar att träffa varandra i olika sammanhang. ♦

kooiker ignorerar utan att visa rädsla eller obehag. De kan hälsa snabbt och lite nonchalant för att sedan mer eller mindre ignorera. En osäker kooiker kan reagera med flykt om man försöker pressa den till att hälsa på någon den inte vill. När en kooiker väl har lärt känna någon visar de detta mycket tydligt och kärleksfullt. Då syns oftast en helt ny sida hos kooikern som är mycket social. Höga skrik och en lekfull dans vid hälsning är oftast den uppvisning man får om man vunnit en kooikers förtroende – en kontrast till hur de annars kan uppfattas av främmande människor.

■ Vad behöver de för pälsvård?

Pälsen är lättskött och kräver nästintill ingen skötsel, enstaka tovor bakom öronen. Normal rengöring med

bad och schampo vid behov. Den fäller sin päls så som långhåriga hundar gör, oftast vår och höst. En välskött päls luktar sällan blöt hund och är relativt lätt att borsta bort från kläder. Kooikern är en relativt frisk ras utan någon specifik belastning av sjukdomar. Genom DET unika kooikerregister, vilken omfattar alla individer som är födda i världen sedan 1942, har uppfödare och klubbar ett bra verktyg för att kunna undvika många sjukdomar.

■ Om jag vill veta mer?

På Svenska kooikerklubben SKOOI:s hemsida www.skooi.se hittar du aktiviteter och uppfödare.